

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieцelovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v právnej veci žalobcu: A, zast. JUDr. L, advokátkou, Š, proti žalovanému: S zast. JUDr. P, advokátom, K, o neplatnosť vylúčenia z družstva, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu Košice, č. k. 9 Cb 1139/99-337 zo dňa 10. februára 2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Košice, č. k. 9 Cb 1139/99-337 zo dňa 10. februára 2005 v znení opravného uznesenia č. k. 9 Cb 1139/99-359 zo dňa 5. októbra 2006 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania v sume 18 239 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach určil, že rozhodnutie zhromaždenia delegátov SBD H zo dňa 24.6.1999 o vylúčení žalobkyne je neplatné.

V odôvodnení konštatuje, že žalobkyňa bola vylúčená z družstva dňa 29.1.1999 z dôvodov, že si neplnila povinnosti člena družstva podľa článku 12c stanov – neplatila nájomné za užívanie bytu v roku 1995 – 1998 v celkovej sume 9125,60 Sk. Ďalej šírila

nepravdivé údaje o družstve a funkcionároch SBD. Vykonávala protidružstevnú činnosť tým, že zvolávala svojvoľne schôdze v bloku na ul. Č a navádzala členov, aby neplatili nájomné. Od roku 1991 až doposiaľ vyvíjala úsilie na zrušenie družstva, čím urobila družstvu značnú škodu a písaním nepravdivých listov poškodila družstvo, ako aj jeho dobré meno. Žalobkyňa podala odvolanie na zhromaždenie delegátov SBD H. Uznesením zo dňa 24.6.1999 bolo odvolanie žalobkyne zamietnuté.

V súlade s ustanovením § 231 ods. 4 OBZ sa žalobkyňa obrátila na súd. Súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalovaný pri vylúčení žalobkyne nekonal v súlade s článkom 22 stanov.

Podľa uvedeného článku môže:

- 1) Predstavenstvo rozhodnúť o vylúčení člena:
 - a) ak závažným spôsobom alebo opätovne porušuje svoje členské povinnosti určené zákonom alebo stanovami,
 - b) ak bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin, ktorý spáchal proti družstvu, jeho majetku alebo členom družstva,
 - c) ak po prevode bytu do osobného vlastníctva nezaplatil v lehote určenej predstavenstvom členský vklad.
- 2) Predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena najneskôr do jedného roka odo dňa, keď vznikol dôvod.
- 3) V rozhodnutí o vylúčení člena musí byť uvedený dôvod, ktorý sa nemôže dodatočne meniť. Členstvo zaniká dňom, keď bolo doručené rozhodnutie predstavenstva o vylúčení členovi.

V rozhodnutí predstavenstva zo dňa 29.1.1999 nie sú uvedené dôvody, ktoré by korešpondovali s dôvodmi pre vylúčenie člena z družstva. V odôvodnení rozhodnutia o vylúčení žalobkyne sa len konštatuje, že si neplnila povinnosti členky družstva v rokoch 1995 – 1998, a to neplatenie nájomného. Takéto všeobecné konštatovanie porušenia členských povinností nemôže byť dôvodom pre vylúčenie z družstva. Povinnosťou družstva bolo uviesť, konkrétne za ktoré mesiace a v akom rozsahu žalobkyňa neplatila

nájomné, aby sa aj mohla primerane brániť. Akékoľvek neplatenie nájomného, a to ešte sporného, nemôže byť dôvodom pre vylúčenie z družstva. Predstavenstvo vylúčilo žalobkyňu až v roku 1999, teda po uplynutí lehoty jedného roka, teda v rozpore so stanovami. Ostatné dôvody uvedené v rozhodnutí nie sú dôvodmi pre vylúčenie z družstva.

Preto súd v súlade s ustanovením § 231 ods. 1 OBZ vyhlásil uznesenie zhromaždenia delegátov SBD H zo dňa 24.6.1999 za neplatné. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie. Uviedol, že obchodné meno žalovaného vo výrokovej časti rozsudku je v rozpore so skutočnosťou zapísanou v obchodnom registri, takýto subjekt neexistuje, a rozsudok by nebol vykonateľný. Je toho názoru, že v konaní preukázal, že boli splnené podmienky pre vylúčenie žalobkyne z družstva, a to postupom podľa § 231 ods. 3 veta prvá OBZ a ďalej ust. článku 22 ods. 1 písm. a/ stanov žalovaného pre sústavné porušovanie povinností uvedených v čl. 12 stanov žalovaného. Na porušenie svojich povinností bola žalobkyňa sústavne od roku 1995 upozorňovaná, pričom však ako členka družstva opätovne, a napriek výstrahe, porušovala svoje členské povinnosti. Predstavenstvo žalovaného rozhodlo o vylúčení žalobkyne z družstva dňa 29.1.1999, pričom upomienky a výzvy na zaplatenie dlžných súm nájomného a za služby poskytnuté s užívaním bytu jej boli doručené dňa 18.2.1998, 3.10.1998, 19.10.1998, teda bola splnená zákonná podmienka uvedená v ust. § 231 ods. 3 veta prvá OBZ. Žalobkyňa nespochybnila v konaní, že má záväzok voči žalovanému, že skutočne neplatila zálohové platby vo výške podľa predpisu. Uviedla, že záväzok jednostranne kompenzovala jej údajným nárokom s vyúčtovaním minimálne od r. 1995

Podľa § 696 ods. 1 Obč. zák., spôsob výpočtu nájomného, úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu, spôsob ich platenia, ako aj prípady, v ktorých je prenajímateľ oprávnený jednostranne zvýšiť nájomné, úhrady za plnenia poskytnuté s užívaním bytu a zmeniť ďalšie podmienky nájomnej zmluvy ustanovuje osobitný právny predpis. Výšku nájomného určuje orgán družstva. Nájomné sa platí od vzniku nájmu až do jeho skončenia. Z uvedeného je nesporné, že žalovaný mal právo určovať výšku úhrady za plnenia poskytované s užívaním bytu.

Prvostupňový súd nevykonal dokazovanie v takom rozsahu, aby dospel k záveru, o ktorý v odôvodnení rozsudku opiera svoje tvrdenia uvedené vo výroku. Zo zákona nevyplýva povinnosť, že rozhodnutie o vylúčení člena z družstva je potrebné odôvodniť, že ak je uvedených viac dôvodov pre neplatnosť jedného z nich, je rozhodnutie neplatné. Súd v rozsudku neuvádza, v čom bol porušený zákon, resp. stanov družstva. Nepochybne bolo povinnosťou súdu prvého stupňa vec posúdiť podľa hmotného práva (§ 231 ods. 3) a stanov družstva, a ak dospel k záveru, že došlo k porušeniu zákona, jeho povinnosťou bolo toto porušenie nielen zdôvodniť, ale hlavne dokázať. Ak by postupoval v súlade s ust. § 231 ods. 3 OBZ, nepochybne by nemohol dôjsť k záveru, že konanie žalovaného bolo v rozpore s hmotným právom.

Preto navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo zmeniť a žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

Žalobca podal písomné vyjadrenie k podanému odvolaniu dňa 22.4.2005. Uviedol, že súd prvého stupňa veľmi podrobne skúmal a vyhodnotil všetky dôkazy a tvrdenia žalovaného, v odvolaní sú len účelovými tvrdeniami. Krajský súd vyzval žalovaného, aby predložil zápisnicu z rokovania zhromaždenia delegátov, ktoré rozhodovalo o odvolaní proti rozhodnutiu predstavenstva, pretože ani z rozhodnutia predstavenstva, a ani z oznámenia o rozhodnutí zhromaždenia delegátov nebolo možné posúdiť zákonnosť, či nezákonnosť konania žalovaného. Prvostupňový súd sa podrobne zaoberal dôvodmi, ktoré boli uvedené v rozhodnutí o vylúčení z členstva a jednoznačne skonštatoval, že nie sú uvedené konkrétne dôvody, ktoré by bolo možné objektívne zistiť, či sú pravdivé alebo nie, pričom samozrejme túto skutočnosť aj zistil zo zápisnice Predstavenstva družstva a zhromaždenia delegátov družstva. Súd posúdil všetky predložené dôkazy a dospel k záveru, že dôvody uvedené v rozhodnutí sú nepreskúmateľné a nezakladajú dôvod na vylúčenie žalobkyne z družstva.

Preto navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p., podľa § 214 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na súdnu ochranu podľa § 231 ods. 4 OBZ, podľa ktorého súd na návrh člena, ktorého sa rozhodnutie týka, vyhlási rozhodnutie členskej schôdze o vylúčení za neplatné, ak je v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami.

Podľa § 231 ods. 3 OBZ v znení platnom v čase rozhodnutia zhromaždenia delegátov SBD o vylúčení žalobkyne, člen môže byť vylúčený, ak opätovne, a napriek výstrahe, porušuje členské povinnosti alebo z iných dôležitých dôvodov uvedených v stanovách. Fyzická osoba môže byť vylúčená tiež, ak bola právoplatne odsúdená pre úmyselný trestný čin, ktorý spáchala proti družstvu alebo členovi družstva. O vylúčení, ktoré sa musí členovi písomne oznámiť, rozhoduje, pokiaľ stanovy neurčujú inak, predstavenstvo. Proti rozhodnutiu o vylúčení má právo podať člen odvolanie na členskej schôdzi. Rozhodnutie predstavenstva o vylúčení musí mať písomnú formu a musí obsahovať dôvody, ktoré viedli k vylúčeniu, ako aj poučenie o možnosti odvolania. Toto písomné rozhodnutie musí byť vylúčenému doručené, inak je neúčinné.

V spornom prípade predstavenstvo žalovaného SBD H rozhodnutím zo dňa 29.1.1999 vylúčilo žalobkyňu z družstva s odôvodnením, že porušila článok 12 písm. c/ stanov, a ako členka za užívanie bytu riadne neplatila nájomné v roku 1995 až 1998, v celkovej sume 9125,60 Sk. Ďalej vykonávala protidružstevnú činnosť tým, že svojvoľne zvolávala schôdze v bloku na ulici Č a navádzala členov, aby neplatili žalovanému nájomné za užívanie bytov. Ďalej šířila nepravdivé údaje o družstve a funkcionároch žalovaného. Tým, že vyvíjala úsilie o zrušenie družstva, spôsobila mu značnú škodu a poškodila dobré meno družstva. Na základe týchto dôvodov bola z bytového družstva vylúčená. Rozhodnutie obsahuje poučenie o možnosti podania odvolania na zhromaždenie delegátov SBD H.

Žalobkyňa v stanovenej lehote podala odvolanie na zhromaždenie delegátov SBD ako najvyššiemu orgánu v zmysle § 239 OBZ. Písomným podaním zo dňa 5.10.1999 oznámil žalovaný žalobkyňi, že jej odvolanie bolo prerokované a zhromaždenie delegátov družstva dňa 24.6.1999 ho zamietlo v plnom rozsahu. Zároveň jej bolo oznámené, že v bytovom družstve nemá už žiadne práva, ani povinnosti. Toto oznámenie o vylúčení prevzala 15.10.1999 (č.l. 9). Žalobkyňa v súlade s ustanovením § 231 ods. 4 OBZ sa domáha súdnej ochrany.

V tomto prípade nie je zákonom upravená lehota na podanie nároku na súd, ako ani začiatok plynutia tejto lehoty. Právo na súdnu ochranu má verejnoprávny charakter vyplývajúci z Ústavy SR (čl. 46), a preto lehotu nie je možné ani stanovami upraviť. Na plynutie lehôt je potrebné aplikovať primerane ust. § 391 ods. 2 a § 397 OBZ. Preto námietka žalovaného, že žalobkyňa nedodrжала zákonný postup v zmysle § 242 OBZ je pre uplatnené právo v zmysle § 231 ods. 4 OBZ právne irelevantná. Žalobkyňa podala žalobu na súd včas, v štvorročnej premlčacej lehote (rozhodnutie o vylúčení prevzala 15.10.1999 a žalobný petit upravila dňa 3.4.2000 – čl. 20).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací sa stotožnil s právnym záverom prvostupňového súdu, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že žalobkyňa opätovne, a napriek výstrahe, porušila členské povinnosti, a že sú tu zákonom stanovené dôvody v zmysle § 231 ods. 3 OBZ na jej vylúčenie. Ako dôvod vylúčenia v rozhodnutí predstavenstva zo dňa 29.1.1999 sa uvádza pod bodom 1) porušenie článku 12c stanov, podľa ktorého je člen družstva povinný platiť nájomné a úhradu za plnenie poskytované s užívaním bytu alebo zálohy na ne. Žalovaný uviedol len všeobecne, že v roku 1995 až 1998 si žalobkyňa neplnila svoju povinnosť a riadne neplatila nájomné za užívanie bytu v celkovej sume 9125,60 Sk. Nešpecifikuje, za ktoré mesiace v priebehu 4 rokov, a v akom rozsahu neboli platby vykonané. Že bola žalovaným upozornená na porušenie členských povinností, a napriek výstrahe opätovne neplatila dohodnuté zálohové platby za užívanie bytu.

Člen môže byť vylúčený zo strany družstva v prípade porušenia členských povinností, nestačí len samotné porušenie členských povinností. Porušovanie musí byť opätovné, musí mať sústavný charakter. Ďalej musí byť splnený zákonom stanovený predpoklad, že člen, napriek tomu, že bol upozornený, naďalej pokračuje v porušovaní povinností. Vo výstrahe je potrebné špecifikovať konkrétne jednotlivé povinnosti, ktoré člen porušuje, len samotná výstraha nestačí. To, že žalobkyňa nesúhlasila s vyúčtovaním nedoplatkov za dodávku ÚK, TÚK, SV za jednotlivé zúčtovacie obdobia (r. 1996, 1997, 1998), spochybňovala zálohové platby, ich výpočet a uplatňovala u žalovaného reklamácie, nemožno považovať za porušenie povinností člena družstva v zmysle článku 12 písm. c/ stanov. Ostatné dôvody vylúčenia uvedené pod bodom 2 až 5 rozhodnutia nie sú dôvodom pre vylúčenie člena v zmysle článku 22 bod 1 písm. a/ stanov a § 231 ods. 3

OBZ. Člen družstva v zmysle článku 11 písm. d/ stanov má právo podávať pripomienky alebo sťažnosti týkajúce sa činnosti družstva.

Námietka žalovaného ohľadne jeho nesprávneho označenia v napadnutom rozsahu je bezpredmetná, vzhľadom na to, že Krajský súd v Košiciach vydal uznesenie o oprave č. k. 9 Cb/1139/1999-359 zo dňa 5.10.2006, ktorým opravil označenie žalovaného v súlade so zápisom v obchodnom registri – OR Okresného súdu Košice I, odd. Dr., V.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p. Úspešnému žalobcovi priznal trovy odvolacieho konania v sume 18 239 Sk za poskytnutie právnej služby - 1 úkon á 1154 Sk – vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 22.4.2005; 1 x paušálna náhrada 150 Sk; 1 úkon á 1371 Sk – účasť na pojednávaní dňa 21.11.2007; 1 x paušálna náhrada 178 Sk; cestovné výdavky právneho zástupcu – 1674 Sk; cestovné výdavky žalobkyne – 1238 Sk - do výšky verejného dopravného prostriedku; strata času 21 hodín – t.j. 42 polhodín x 297 Sk – 12 474 Sk podľa vyhlášky č. 655/2004 (§ 17 ods. 1); výpočtový základ pre rok 2005 - 15 008 Sk – 1/13 výpočtového základu (§ 11 ods. 1) + paušálna náhrada 1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3); výpočtový základ pre rok 2007 – 17 822 Sk - 1/13 výpočtového základu (§ 11 ods. 1) + paušálna náhrada (§ 16 ods. 3).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 21. novembra 2007

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: